

Founders: State University of Economics and Technology

ISSN: 3041-1246

E-mail: ete@duet.edu.ua Journal homepage: <https://ete.org.ua>

JEL: G32, M21, Q56

DOI: 10.62911/ete.2026.04.01.07

Formation and Utilization of Financial Resources of Ukrainian Metallurgical Enterprises under Martial Law, Post-War Recovery, and Climate Transformation

Citation:

Izmailova, N. (2026). Formation and Utilization of Financial Resources of Ukrainian Metallurgical Enterprises under Martial Law, Post-War Recovery, and Climate Transformation Scientific and practical journal "Economics and technical engineering", Vol.4 No.1 (2026), 83–95 <https://doi.org/10.62911/ete.2026.04.01.07>

Nataliia Izmailova

Assoc. Prof., PhD, State University of Economics and Technology, Kryvyi Rih, Ukraine

e-mail: izmaylova_nv@duet.edu.ua

 ORCID ID: 0000-0002-9684-0279

Abstract: The article examines the formation and utilization of financial resources of Ukrainian metallurgical enterprises under martial law, post-war recovery, and climate transformation. The relevance of the study is determined by the strategic role of the metallurgical industry in Ukraine's economic development, export potential, and post-war reconstruction. The sector currently faces numerous challenges, including military risks, destruction of production and transport infrastructure, logistical disruptions, rising energy costs, limited investment opportunities, and increasingly stringent environmental requirements driven by European integration. The current state of the Ukrainian metallurgical industry is analyzed, and the main factors affecting the financial stability of enterprises are identified. Particular attention is paid to the impact of the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), the implementation of Environmental, Social and Governance (ESG) principles, and the growing need for investments in technological modernization and decarbonization. It is demonstrated that compliance with climate regulations has become an essential factor in ensuring long-term financial sustainability and competitiveness. The research is based on the example of PJSC ArcelorMittal Kryvyi Rih. The company's financial performance and profitability indicators for 2023–2025 are assessed, revealing the impact of external and internal factors on its financial condition. Based on the results, the study substantiates priority directions for improving financial resource management, including capital structure optimization, strengthening internal financing sources, increasing investment activity, attracting funds for environmental modernization, and improving energy efficiency. It is concluded that effective financial resource management is a key prerequisite for strengthening the competitiveness and financial resilience of metallurgical enterprises, ensuring their adaptation to current economic and environmental challenges, and creating the financial capacity necessary for the sustainable post-war recovery of Ukraine's industrial sector.

Received: 02/06/2026

Accepted: 15/06/2026

Keywords: financial resources, metallurgical enterprises, financial sustainability, martial law, post-war recovery, climate transformation, CBAM, ESG, energy efficiency.

JEL: G32, M21, Q56

Formation and Utilization of Financial Resources of Ukrainian Metallurgical Enterprises under Martial Law, Post-War Recovery, and Climate Transformation

Nataliia Izmailova

Assoc. Prof., PhD, State University of Economics and Technology, Kryvyi Rih, Ukraine

e-mail: izmaylova_nv@duet.edu.ua

 ORCID ID: 0000-0002-9684-0279

Abstract: The article examines the formation and utilization of financial resources of Ukrainian metallurgical enterprises under martial law, post-war recovery, and climate transformation. The relevance of the study is determined by the strategic role of the metallurgical industry in Ukraine's economic development, export potential, and post-war reconstruction. The sector currently faces numerous challenges, including military risks, destruction of production and transport infrastructure, logistical disruptions, rising energy costs, limited investment opportunities, and increasingly stringent environmental requirements driven by European integration.

The current state of the Ukrainian metallurgical industry is analyzed, and the main factors affecting the financial stability of enterprises are identified. Particular attention is paid to the impact of the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), the implementation of Environmental, Social and Governance (ESG) principles, and the growing need for investments in technological modernization and decarbonization. It is demonstrated that compliance with climate regulations has become an essential factor in ensuring long-term financial sustainability and competitiveness.

The research is based on the example of PJSC ArcelorMittal Kryvyi Rih. The company's financial performance and profitability indicators for 2023–2025 are assessed, revealing the impact of external and internal factors on its financial condition. Based on the results, the study substantiates priority directions for improving financial resource management, including capital structure optimization, strengthening internal financing sources, increasing investment activity, attracting funds for environmental modernization, and improving energy efficiency.

It is concluded that effective financial resource management is a key prerequisite for strengthening the competitiveness and financial resilience of metallurgical enterprises, ensuring their adaptation to current economic and environmental challenges, and creating the financial capacity necessary for the sustainable post-war recovery of Ukraine's industrial sector.

Keywords: financial resources, metallurgical enterprises, financial sustainability, martial law, post-war recovery, climate transformation, CBAM, ESG, energy efficiency.

Формування та використання фінансових ресурсів металургійних підприємств України в умовах воєнного стану, повоєнного відновлення та кліматичної трансформації

Наталія Ізмайлова

Доцент, к.е.н, Державний університет економіки і технологій, Кривий Ріг, Україна

e-mail: izmaylova_nv@duet.edu.ua

 ORCID ID: 0000-0002-9684-0279

Анотація: У статті досліджено особливості формування та використання фінансових ресурсів металургійних підприємств України в умовах воєнного стану, повоєнного відновлення та кліматичної трансформації економіки. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю забезпечення фінансової стійкості підприємств стратегічної галузі в умовах воєнних ризиків, масштабної відбудови промисловості та адаптації до сучасних екологічних вимог Європейського Союзу, зокрема механізму СВБМ і принципів ESG. Метою дослідження є оцінка сучасного стану формування та використання фінансових ресурсів металургійних підприємств і обґрунтування напрямів удосконалення управління ними на прикладі ПАТ

«АрселорМіттал Кривий Ріг». Методичною основою дослідження стали методи системного, економіко-статистичного та фінансового аналізу, порівняння й узагальнення, а також аналіз фінансової звітності підприємства та галузевих матеріалів. У результаті дослідження встановлено основні чинники, що впливають на формування фінансових ресурсів підприємств, серед яких скорочення виробничих потужностей, логістичні обмеження, зростання вартості енергоресурсів, дефіцит інвестиційних ресурсів і посилення кліматичних вимог. Проведено оцінку фінансових результатів і показників рентабельності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та визначено ключові напрями підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами. Обґрунтовано доцільність оптимізації структури капіталу, активізації інвестиційної діяльності, залучення фінансування для реалізації проєктів декарбонізації та підвищення енергоефективності. Встановлено, що ефективне управління фінансовими ресурсами є необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності металургійних підприємств і формування їх фінансового потенціалу для повоєнного відновлення та довгострокового сталого розвитку.

Ключові слова: фінансові ресурси, металургійні підприємства, фінансова стійкість, воєнний стан, повоєнне відновлення, кліматична трансформація, CBAM, ESG, енергоефективність.

Вступ (Introduction)

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується одночасним впливом воєнних викликів, необхідністю післявоєнного відновлення виробничого потенціалу та адаптацією національної промисловості до нових вимог європейської економічної політики. Масштабні руйнування інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, дефіцит інвестиційних ресурсів, зростання вартості енергоносіїв і високий рівень невизначеності суттєво ускладнюють діяльність промислових підприємств. Водночас інтеграція України до європейського економічного простору передбачає поступове впровадження сучасних екологічних стандартів, декарбонізацію виробництва, підвищення енергоефективності та дотримання вимог механізму транскордонного вуглецевого регулювання (CBAM), що потребує значних фінансових ресурсів і довгострокових інвестицій.

За таких умов особливого значення набувають питання формування та ефективного використання фінансових ресурсів підприємств як основи забезпечення їх фінансової стійкості, платоспроможності, інвестиційної активності та конкурентоспроможності. Саме достатній обсяг власних і залучених фінансових ресурсів визначає можливості підприємства щодо модернізації виробництва, впровадження екологічно безпечних технологій, відновлення виробничих потужностей і реалізації стратегічних програм розвитку в умовах післявоєнної реконструкції країни.

Особливої актуальності зазначена проблема набуває для підприємств гірничо-металургійного комплексу, який традиційно є однією з базових галузей економіки України, формує значну частку промислового виробництва, експорту та валютних надходжень держави. Разом із тим металургійні підприємства належать до найбільш енерго- та капіталомістких виробництв, а тому найбільш чутливо реагують на зміни вартості енергетичних ресурсів, логістичні обмеження, коливання світової кон'юнктури ринку металопродукції, посилення екологічних вимог і необхідність масштабної технологічної модернізації.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є одним із найбільших металургійних підприємств України та важливим елементом національного гірничо-металургійного комплексу. В умовах воєнного стану підприємство функціонує під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх ризиків, що обумовлює необхідність удосконалення механізмів формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Підвищення ефективності управління ними має забезпечити не лише підтримання поточної діяльності підприємства, а й створити фінансові передумови для реалізації інвестиційних проєктів, спрямованих на післявоєнне відновлення виробництва, підвищення екологічної ефективності та забезпечення відповідності сучасним

європейським стандартам сталого розвитку.

Таким чином, дослідження процесів формування та використання фінансових ресурсів металургійних підприємств, оцінювання ефективності їх управління та розроблення практичних рекомендацій щодо їх оптимізації є актуальним науковим і прикладним завданням. Його вирішення сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємств, підвищенню їх конкурентоспроможності, забезпеченню успішної повоєнної відбудови промисловості та інтеграції України до європейського економічного простору в умовах реалізації кліматичної політики Європейського Союзу.

Проблематика формування та ефективного використання фінансових ресурсів підприємств металургійної галузі останніми роками набула особливої актуальності у зв'язку з повномасштабною війною, необхідністю післявоєнного відновлення промисловості, посиленням міжнародної конкуренції та впровадженням нових екологічних вимог Європейського Союзу. Дослідження зазначених питань здійснюються як українськими науковцями, так і галузевими аналітичними центрами, що дозволяє комплексно оцінити сучасний стан функціонування підприємств гірничо-металургійного комплексу.

У серії аналітичних досліджень А. Глушченка, (*Hlushchenko, 2026*) розглянуто сучасний стан металургійної галузі України, основні виклики її розвитку та перспективи функціонування в умовах воєнної економіки. Автором доведено, що суттєве скорочення виробничих потужностей, зростання енергетичних витрат, обмеження експортних можливостей, посилення конкуренції на світових ринках і впровадження механізму вуглецевого коригування імпорту (СВАМ) істотно погіршують фінансові можливості підприємств галузі. Особливий інтерес для даного дослідження становлять висновки щодо зменшення внеску гірничо-металургійного комплексу у ВВП України, втрати частини виробничого потенціалу та необхідності активізації інвестиційної діяльності для забезпечення післявоєнної модернізації галузі.

Практичні аспекти діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» висвітлено у матеріалах В. Колісніченка (*Kolisnichenko, 2026*), Г. Єрмоленко (*Yermolenko, 2025; Yermolenko, 2026*) А. Тарасенка (*Tarasenko, 2026*), а також у Звітах про управління підприємством (*ArcelorMittal Kryvyi Rih, 2026*). У зазначених джерелах проаналізовано вплив воєнних ризиків, дефіциту енергетичних ресурсів, підвищення транспортних тарифів, логістичних обмежень та коливань кон'юнктури світового ринку на результати діяльності підприємства. Значну увагу приділено реалізації інвестиційних програм, заходам із забезпечення енергетичної безпеки, підтриманню виробничих потужностей та підготовці підприємства до масштабної післявоєнної реконструкції. Водночас керівництво підприємства наголошує, що майбутнє зростання внутрішнього попиту буде безпосередньо пов'язане із відбудовою України, що потребуватиме значних фінансових ресурсів та реалізації інвестиційних проєктів.

У роботі О. Латишевої, В. Ровенської та І. Смирнкової (*Latysheva, et al, 2025*). досліджено інтеграцію принципів сталого розвитку та ESG-вимог у процес модернізації підприємств гірничо-металургійного комплексу. Автори обґрунтовують необхідність переходу від традиційної моделі розвитку до комплексного управління, що поєднує економічну ефективність, екологічну відповідальність і соціальну стійкість. Особливу увагу приділено новим вимогам ESG-звітності, які суттєво впливають на інвестиційну привабливість підприємств, доступ до міжнародного фінансування та формування довгострокових фінансових ресурсів.

Питання післявоєнного відновлення гірничо-металургійного комплексу України досліджують В. Мазур, О. Ноговіцин, С. Клименко та К. Сіренко (*Mazur et al, 2025*). Науковці визначають ключові напрями модернізації галузі, серед яких оновлення виробничих потужностей, технологічне переоснащення, розвиток транспортної інфраструктури, підвищення енергоефективності та активізація інвестиційної діяльності. На думку авторів, саме ефективне формування фінансових ресурсів є необхідною передумовою реалізації масштабних програм післявоєнної реконструкції підприємств.

У дослідженні М. Чижевської та В. Товстуна (*Chyzhevska, & Tovstun, 2025*)

проаналізовано вплив державної економічної політики, макроекономічних факторів та внутрішніх умов господарювання на розвиток металургійної промисловості України. Автори підкреслюють, що стабільність функціонування підприємств значною мірою залежить від державної підтримки, розвитку внутрішнього ринку, стимулювання інвестиційної діяльності та формування сприятливого фінансового середовища для реалізації програм модернізації.

Водночас проведений аналіз наукових праць свідчить, що більшість сучасних досліджень присвячена окремим аспектам функціонування металургійної галузі: оцінці її сучасного стану, впливу воєнних ризиків, проблемам декарбонізації, реалізації ESG-підходів або питанням післявоєнної відбудови. Разом із тим недостатньо дослідженими залишаються питання комплексної оцінки формування, структури та ефективності використання фінансових ресурсів окремих металургійних підприємств з урахуванням сучасних викликів, пов'язаних із повоєнним відновленням економіки України, необхідністю виконання кліматичних вимог Європейського Союзу та забезпеченням фінансової стійкості підприємств у процесі модернізації. Саме це зумовлює актуальність проведення даного дослідження на матеріалах ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Метою статті є дослідження особливостей формування та використання фінансових ресурсів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» в умовах воєнного стану, післявоєнного відновлення економіки України та посилення кліматичних вимог Європейського Союзу, а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Для досягнення поставленої мети у статті вирішено такі завдання: проаналізувати сучасний стан металургійної галузі України та визначити чинники, що впливають на формування фінансових ресурсів підприємств; оцінити ефективність використання фінансових ресурсів підприємства за допомогою основних фінансово-економічних показників; обґрунтувати напрями вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів з урахуванням потреб післявоєнної модернізації виробництва, реалізації інвестиційних проєктів і виконання сучасних кліматичних та ESG-вимог.

Матеріали та методи (Materials and Methods)

Інформаційну базу дослідження становили наукові публікації з проблем формування та використання фінансових ресурсів підприємств, нормативно-правові акти, аналітичні матеріали GMK Center, а також фінансова звітність і звіти про управління ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2023–2025 роки.

У процесі дослідження застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Методи аналізу та синтезу використано для узагальнення теоретичних підходів до управління фінансовими ресурсами. Економіко-статистичний і порівняльний методи застосовано для оцінювання сучасного стану металургійної галузі та фінансових показників підприємства. Методи фінансового аналізу використано для оцінки результатів діяльності, структури джерел фінансування та показників рентабельності. Табличний і графічний методи забезпечили систематизацію результатів, а метод узагальнення — формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами металургійних підприємств в умовах воєнного стану, повоєнного відновлення та кліматичної трансформації.

Результати (Results)

Металургійна галузь традиційно належить до стратегічно важливих секторів економіки України, забезпечуючи значну частку валютних надходжень, зайнятості населення та розвитку суміжних галузей. Проте протягом останніх років її функціонування відбувається під впливом масштабних воєнних дій, руйнування виробничої й транспортної інфраструктури, втрати виробничих потужностей, енергетичної кризи та логістичних обмежень.

За період 2013–2025 років виробничі потужності металургійної промисловості України зі виплавки сталі скоротилися приблизно на 81 %. Основними причинами стали тимчасова

окупація частини територій, руйнування металургійних підприємств, зниження інвестиційної активності та погіршення умов зовнішньої торгівлі. Додатковими негативними факторами стали зростання вартості енергоносіїв, дефіцит електроенергії, підвищення логістичних витрат і нестабільність світових ринків металопродукції.

Попри складні умови, гірничо-металургійний комплекс залишається одним із ключових секторів економіки країни. У 2025 році його внесок у формування ВВП України становив близько 5,5 %, що підтверджує стратегічне значення галузі для забезпечення економічної стійкості держави. Підприємства галузі залишаються важливими експортерами, забезпечують валютні надходження та створюють основу для майбутньої післявоєнної відбудови економіки.

Особливого значення для розвитку металургії набуває процес інтеграції України до європейського економічного простору. Запровадження механізму транскордонного вуглецевого регулювання (CBAM), посилення екологічних вимог та впровадження ESG-принципів зумовлюють необхідність масштабної модернізації виробництва. Підприємствам необхідно здійснювати значні інвестиції у декарбонізацію виробництва, енергоефективність, цифровізацію технологічних процесів і впровадження сучасних екологічних технологій.

Післявоєнне відновлення металургійної галузі нерозривно пов'язане із реалізацією масштабних інвестиційних програм. Очікуване збільшення внутрішнього попиту на металопродукцію внаслідок відбудови транспортної, енергетичної, житлової та промислової інфраструктури створює передумови для поступового відновлення виробництва. Водночас підприємства повинні забезпечити достатній рівень фінансової стійкості для фінансування модернізації основних фондів, екологічних проєктів та розвитку виробничого потенціалу.

За таких умов особливого значення набуває ефективне управління фінансовими ресурсами металургійних підприємств (таблиця 1)

Таблиця 1. Стан металургійної галузі України та проблеми формування і використання фінансових ресурсів підприємств в умовах воєнного стану

Чинник	Поточна ситуація в металургійній галузі	Наслідки для формування та використання фінансових ресурсів
Скорочення виробничого потенціалу	Внаслідок воєнних дій частина металургійних підприємств втратила виробничі потужності або припинила діяльність через окупацію територій.	Скорочується обсяг виробництва і продажу продукції, що призводить до зменшення власних фінансових надходжень та погіршення прибутковості.
Падіння обсягів виробництва	Випуск сталі, прокату та залізорудної продукції залишається істотно нижчим порівняно з довоєнним періодом.	Зменшуються операційні грошові потоки, що обмежує можливості самофінансування діяльності підприємств.
Логістичні труднощі	Експорт продукції ускладнений через обмежене використання морських портів, зміну транспортних маршрутів та подорожчання перевезень.	Зростає потреба в оборотному капіталі, збільшуються витрати на транспортування та постачання продукції споживачам.
Подорожчання енергоресурсів	Підприємства працюють в умовах високих тарифів на електроенергію та природний газ.	Зростання виробничої собівартості скорочує прибуток і зменшує внутрішні джерела фінансування розвитку.
Проблеми із забезпеченням сировиною	Порушення традиційних ланцюгів постачання змушує підприємства збільшувати імпорт окремих видів сировини.	Зростають витрати на закупівлю та логістику, що підвищує потребу у фінансових ресурсах.
Кадровий дефіцит	Через мобілізацію та міграцію населення підприємства	Підвищуються витрати на оплату праці, навчання персоналу та

	відчувають кваліфікованих працівників.	нестачу утримання виробничих процесів.
Зниження фінансової результативності	Значна частина підприємств працює з мінімальною рентабельністю або отримує збитки.	Зменшуються обсяги нерозподіленого прибутку та власного капіталу, посилюється потреба у зовнішньому фінансуванні.
Збільшення кредитної залежності	Для підтримання операційної діяльності підприємства активніше використовують позикові кошти та комерційний кредит.	Зростають фінансові витрати та ризики, пов'язані з обслуговуванням боргових зобов'язань.
Посилення конкуренції	На внутрішньому ринку збільшується присутність імпоротної металопродукції.	Посилюється ціновий тиск, скорочуються доходи від реалізації та погіршується фінансова стійкість підприємств.
Обмеження експорту	На зовнішніх ринках діють митні бар'єри, антидемпінгові заходи та механізм СВМ, що ускладнюють збут української металопродукції.	Зменшуються валютні надходження та звужуються можливості формування фінансових ресурсів за рахунок експорту.
Інвестиційні можливості	Більшість металургійних підприємств відкладає масштабні інвестиційні проекти, зосереджуючись лише на критично необхідній модернізації.	Обмежується технічне оновлення виробництва та знижується потенціал довгострокового розвитку.
Підтримка з боку держави	Існуючі механізми державного стимулювання поки що не забезпечують достатнього рівня підтримки галузі.	Підприємства мають обмежений доступ до додаткових фінансових ресурсів та компенсаційних програм.
Повоєнні перспективи розвитку	Масштабна відбудова України та відновлення інфраструктури формуватимуть значний попит на металопродукцію.	Очікується збільшення доходів підприємств, активізація інвестиційної діяльності та зміцнення фінансового потенціалу металургійної галузі.

Джерело: узагальнено автором на основі (Hlushchenko, 2026; Yermolenko, 2025; Yermolenko, 2026; Kolisnichenko, 2026; Tarasenko, 2026; Chyzhevska & Tovstun, 2025)

Від оптимальності структури джерел фінансування, здатності формувати власний фінансовий потенціал та залучати інвестиційні ресурси залежить не лише фінансова стійкість окремих підприємств, а й конкурентоспроможність української металургії загалом. Саме достатній обсяг фінансових ресурсів забезпечує можливість реалізації інвестиційних програм, модернізації виробництва, виконання екологічних зобов'язань та адаптації підприємств до сучасних викликів світового ринку.

Незважаючи на складні умови функціонування, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» упродовж 2023–2025 років продовжувало реалізовувати інвестиційні програми, спрямовані на підтримання виробничого потенціалу, забезпечення безпеки праці, екологічну модернізацію та енергетичну стійкість підприємства. Проте масштаби інвестицій залишаються значно нижчими порівняно з довоєнним періодом, що зумовлено необхідністю спрямування значної частини фінансових ресурсів на підтримку безперервності виробництва та покриття поточних витрат.

Особливістю сучасного етапу розвитку підприємства є необхідність одночасного

вирішення кількох стратегічних завдань: відновлення виробничих потужностей, забезпечення фінансової стійкості, адаптації до європейських екологічних стандартів, декарбонізації виробництва та підвищення конкурентоспроможності продукції на світових ринках. У зв'язку з цим фінансові ресурси виступають не лише джерелом фінансування операційної діяльності, а й ключовим інструментом реалізації довгострокової стратегії розвитку підприємства.

Суттєвий вплив на фінансовий стан підприємства має структура джерел формування фінансових ресурсів. Власний капітал забезпечує фінансову незалежність і стійкість, однак у сучасних умовах його можливості обмежуються скороченням прибутковості діяльності. Водночас використання позикового капіталу дозволяє підтримувати інвестиційну активність, але супроводжується зростанням фінансових ризиків та вартості залучених ресурсів. Тому важливого значення набуває оптимізація співвідношення власних і залучених джерел фінансування.

Для оцінювання ефективності використання фінансових ресурсів доцільно проаналізувати основні показники фінансових результатів діяльності підприємства (табл. 2).

Таблиця 2. Основні показники ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2023-2025 роки

Показники	Значення			Зміна	
	2023 рік	2024 рік	2025 рік	за 2024 рік	за 2025 рік
Кількість персоналу, осіб	15065	13273	12644	-1792	-629
Дохід	41848635	64591407	70634443	22742772	6043036
Чистий прибуток	-11811030	-8848963	-8896797	2962067	-47834
Активи	47031718	51725655	53967849	4693937	2242194
Гроші та їх еквіваленти	523938	488391	439537	-35547	-48854
Довгострокові зобов'язання	6398562	7397777	9850109	999215	2452332
Поточні зобов'язання	24616362	36931442	46389371	12315080	9457929
Власний капітал	16016794	7396436	-2271631	-8620358	-9668067
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,88	0,66	0,51	-0,22	-0,15
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,01	0,01	-0,01	0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,44	0,26	0,19	-0,18	-0,07
Коефіцієнт автономії	0,34	0,14	-0,04	-0,2	-0,18
Рентабельність активів (ROA)	-25,93%	-16,67%	-17,91%	0,0926	-0,0124
Рентабельність власного капіталу (ROE)	-55,15%	-73,64%	-377,30%	-0,1849	-3,0366
Чиста маржа	-29,14%	-13,35%	-13,69%	0,1579	-0,0034
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,63	0,27	-0,07	-0,36	-0,34
Коефіцієнт заборгованості	0,52	0,71	0,86	0,19	0,15

Джерело: розрахунки автора на основі звітності підприємства

Наведені у таблиці 2 дані свідчать про нерівномірну динаміку фінансових результатів підприємства. У 2023 році діяльність характеризувалася поступовою стабілізацією після найскладнішого періоду повномасштабної війни, однак фінансові показники ще залишалися під значним впливом логістичних обмежень, високої собівартості виробництва та дефіциту енергетичних ресурсів. У 2024 році відбулося певне покращення результатів завдяки

частковому відновленню виробництва та збільшенню обсягів реалізації продукції. Проте вже у 2025 році фінансовий результат знову погіршився під впливом зростання виробничих витрат, підвищення тарифів на електроенергію та залізничні перевезення, а також несприятливої кон'юнктури світового ринку металопродукції.

Важливою характеристикою ефективності використання фінансових ресурсів є показники рентабельності. Вони відображають здатність підприємства генерувати прибуток із вкладеного капіталу та оцінити ефективність використання наявних фінансових ресурсів. Зниження рівня рентабельності свідчить про скорочення можливостей самофінансування, що ускладнює реалізацію інвестиційних проєктів та модернізацію виробництва.

Водночас аналіз показує, що підприємство продовжує підтримувати достатній рівень ліквідності та платоспроможності, що дозволяє своєчасно виконувати поточні зобов'язання та забезпечувати безперервність виробничого процесу. Це є наслідком проведення виваженої фінансової політики, спрямованої на раціональне управління оборотним капіталом, оптимізацію запасів, контроль дебіторської заборгованості та підвищення ефективності використання грошових коштів.

У сучасних умовах особливого значення набуває забезпечення достатнього рівня інвестиційних ресурсів для реалізації проєктів модернізації виробництва. Європейський курс України передбачає поступове впровадження вимог European Green Deal, механізму транскордонного вуглецевого регулювання (СВАМ) та інших екологічних стандартів, що потребує значних фінансових вкладень у технологічне переоснащення металургійних підприємств. Для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» це означає необхідність залучення додаткових фінансових ресурсів на реалізацію програм енергоефективності, скорочення викидів парникових газів, цифровізації виробничих процесів та розвитку низьковуглецевих технологій.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать, що формування фінансових ресурсів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2023–2025 роках відбувалося під впливом комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів. Основними серед них залишаються воєнні ризики, нестабільність енергетичного забезпечення, ускладнення логістики, коливання світових цін на металопродукцію, необхідність реалізації екологічної модернізації та забезпечення фінансування повоєнного відновлення виробництва. За цих умов особливого значення набуває вдосконалення механізму управління фінансовими ресурсами.

В умовах воєнного стану стратегія розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» передбачає поступове відновлення виробництва та стабілізацію діяльності основних виробничих підрозділів. Згідно з прогнозами, підприємство планує забезпечити видобуток 19,5 млн т залізної руди, виробництво 7,5 млн т концентрату, 1,385 млн т коксу, 4,7 млн т агломерату, 2,6 млн т чавуну, 1,86 млн т сталі та 1,567 млн т готового прокату. Досягнення цих показників сприятиме зміцненню виробничого потенціалу, відновленню конкурентоспроможності підприємства та покращенню його фінансових результатів.

Керівництво підприємства позитивно оцінює перспективи розвитку у 2026–2027 роках за умови стабілізації безпекової ситуації та активізації післявоєнної відбудови. Очікується, що вже у перший рік після завершення бойових дій внутрішній попит на металопродукцію досягне близько 60 % довоєнного рівня з подальшим щорічним зростанням завдяки реалізації масштабних інфраструктурних проєктів. Водночас швидкість відновлення стримуватиметься підготовкою інвестиційних програм, дефіцитом кваліфікованих кадрів та обмеженими фінансовими можливостями економіки.

Суттєвий вплив на діяльність підприємства мають також зовнішні фактори. Уповільнення економічного розвитку Китаю спричинило зниження світового попиту на сталь та посилення конкуренції на міжнародних ринках. Додатковий тиск формує протекціоністська політика США, яка стимулює переорієнтацію експорту металопродукції до Європи. Для українських виробників важливим викликом є також адаптація до вимог Європейського Союзу щодо декарбонізації виробництва та механізму СВАМ, що потребує значних інвестицій у модернізацію виробничих потужностей. Попри складні умови, ПАТ «АрселорМіттал

Кривий Ріг» продовжує відновлювати виробничий потенціал. У 2025 році введено в експлуатацію доменну піч № 6, а також підвищено рівень оплати праці персоналу, що сприяє збереженню кадрового потенціалу. Підприємство залишається одним із найбільших металургійних комбінатів України із виробничими потужностями понад 6 млн т сталі, 5 млн т прокату та 5,5 млн т чавуну на рік і забезпечує роботою понад 20 тис. працівників.

Результати проведеного аналізу свідчать, що підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами є одним із ключових напрямів забезпечення фінансової стійкості підприємства, таблиця 3. Протягом досліджуваного періоду спостерігалось істотне зростання залежності від залучених джерел фінансування, збільшення кредиторської заборгованості та скорочення власного капіталу, що обумовлює необхідність удосконалення структури фінансових ресурсів.

Таблиця 3. Заходи щодо оптимізації формування фінансових ресурсів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Напрямок формування фінансових ресурсів	Зміст заходів	Очікуваний вплив на фінансові ресурси	Кількісно-якісний ефект
Оптимізація структури капіталу	Відновлення співвідношення власного та позикового капіталу через нарощування нерозподіленого прибутку, обмеження надмірного боргового фінансування	Зменшення фінансової залежності, підвищення автономії	Зростання коефіцієнта автономії з від'ємного рівня до $\geq 0,3-0,5$ у середньостроковій перспективі
Капіталізація прибутку	Часткове спрямування прибутку на поповнення власного капіталу замість дивідендних або поточних витрат	Збільшення власного капіталу, зниження ризику дефіциту фінансових ресурсів	Формування позитивного власного капіталу замість -2,27 млрд грн
Залучення міжнародного фінансування	Використання ресурсів ЄБРР та інших МФО для модернізації та підтримки ліквідності	Довгострокове залучення дешевших ресурсів	Зниження середньої вартості капіталу (WACC) на 1–2 в.п.
Корпоративна підтримка ArcelorMittal	Фінансування з боку материнської компанії для покриття дефіциту оборотного капіталу	Стабілізація грошових потоків	Зменшення потреби у короткострокових позиках на 10–15%
Рефінансування боргу	Перегляд умов кредитів, подовження строків погашення, реструктуризація зобов'язань	Зниження тиску на ліквідність	Зменшення пікових виплат у короткостроковому періоді на 20–25%
Управління боргами дебіторів	Скорочення строків інкасації, факторинг, кредитний скоринг контрагентів	Прискорення повернення грошових коштів	Скорочення дебіторської заборгованості до 15–20% обороту
Оптимізація запасів	Впровадження нормування, ABC/XYZ-аналізу, адаптованого JIT	Вивільнення оборотного капіталу	Зниження запасів на 10–15% без втрати виробничої стабільності

Управління кредиторською заборгованістю	Планування платежів відповідно до cash-flow, переговори з постачальниками	Балансування грошових потоків	Стабілізація ліквідності, зниження ризику прострочень
Підвищення операційної ефективності	Модернізація обладнання, енергоефективні технології, підвищення завантаження потужностей	Зростання внутрішніх джерел фінансування через прибуток	Підвищення рентабельності на 3–6%
Диверсифікація джерел фінансування	Залучення грантів, програм відновлення промисловості, альтернативних інвесторів	Зниження залежності від боргу	Зменшення частки позикового капіталу у структурі фінансування

Джерело: складено автором

Пріоритетним напрямом є відновлення оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом за рахунок підвищення прибутковості діяльності, оптимізації витрат і капіталізації частини прибутку. Водночас особливого значення набуває підвищення ефективності управління оборотним капіталом, що безпосередньо впливає на ліквідність підприємства та його потребу у зовнішньому фінансуванні.

Одним із найважливіших напрямів удосконалення є управління дебіторською заборгованістю. Незважаючи на її скорочення у досліджуваному періоді, обсяг дебіторської заборгованості залишається значним і потребує подальшої оптимізації. Для цього доцільно посилити контроль за розрахунками з контрагентами, застосовувати диференційовану кредитну політику, впровадити систему оцінювання платоспроможності покупців, використовувати факторингові операції, надавати знижки за дострокову оплату та здійснювати постійний моніторинг строків погашення дебіторської заборгованості. Автоматизація цих процесів за допомогою сучасних ERP-систем забезпечить оперативний контроль грошових потоків, підвищить якість фінансового планування та сприятиме прискоренню оборотності оборотних активів.

Не менш важливим напрямом є підвищення ефективності управління виробничими запасами, які займають значну частку оборотних активів підприємства.

Для металургійного виробництва характерна висока матеріаломісткість та безперервність технологічного процесу, тому запаси залізорудної сировини, коксу, флюсів, металобрухту та інших матеріалів мають стратегічне значення. Разом із тим надмірне накопичення запасів призводить до відволікання фінансових ресурсів і зниження їх оборотності.

В умовах воєнних ризиків та нестабільної логістики підприємству доцільно впроваджувати сучасні системи управління запасами, що поєднують прогнозування виробничих потреб, оптимізацію страхових запасів, цифровий моніторинг складських залишків і використання економіко-математичних моделей планування. Це дозволить скоротити обсяг замороженого капіталу, прискорити оборотність фінансових ресурсів, знизити витрати на зберігання матеріалів та забезпечити безперервність виробничого процесу навіть за умов порушення ланцюгів постачання.

Висновки (Conclusions)

Проведене дослідження підтвердило, що в сучасних умовах воєнного стану, післявоєнного відновлення економіки та посилення екологічних вимог питання формування і ефективного використання фінансових ресурсів набувають визначального значення для забезпечення стійкого функціонування металургійних підприємств України. Фінансові ресурси є основою підтримання безперервності виробничих процесів, реалізації інвестиційних програм, модернізації виробництва, впровадження енергоефективних технологій та виконання

вимог щодо декарбонізації промисловості.

За результатами дослідження встановлено, що діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2023–2025 роках здійснювалася під впливом комплексу негативних зовнішніх чинників, серед яких воєнні ризики, логістичні обмеження, нестабільність енергопостачання, зростання виробничих витрат, дефіцит інвестиційних ресурсів та посилення міжнародних екологічних стандартів. Незважаючи на складні умови господарювання, підприємство зберігає виробничий потенціал, продовжує реалізацію інвестиційних проєктів та формує передумови для подальшого розвитку в післявоєнний період.

Проведений аналіз фінансових ресурсів підприємства дозволив оцінити їх структуру, джерела формування та напрями використання, визначити основні тенденції зміни фінансового стану й виявити ключові проблеми, що стримують розвиток підприємства. Встановлено, що підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами має базуватися на оптимізації структури капіталу, збільшенні частки власних джерел фінансування, удосконаленні управління оборотним капіталом, прискоренні оборотності активів, активізації інвестиційної діяльності та залученні довгострокових фінансових ресурсів для модернізації виробництва.

Особливу увагу доцільно приділяти фінансуванню екологічної модернізації виробничих потужностей, розвитку енергоефективних технологій, цифровізації виробничих процесів та реалізації ESG-принципів, що є необхідною умовою збереження конкурентоспроможності українських металургійних підприємств на європейському ринку в умовах запровадження механізму вуглецевого коригування імпорту (СВАМ) та посилення кліматичної політики Європейського Союзу.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням сучасних моделей управління фінансовими ресурсами металургійних підприємств із урахуванням ризиків воєнного та повоєнного періодів, оцінюванням ефективності ESG-інвестицій, механізмів фінансування «зеленої» модернізації виробництва, використанням цифрових технологій фінансового менеджменту та формуванням адаптивних моделей забезпечення фінансової стійкості підприємств у процесі інтеграції України до європейського економічного простору.

Конфлікт інтересів (Conflicts of interest)

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Фінансування (Funding)

Це дослідження не отримало зовнішнього фінансування.

Література (References)

- ArcelorMittal Kryvyi Rih. (2026). *Management reports for 2023–2025*. <https://ukraine.arcelormittal.com/corporate-responsibility/informatsiia-dlia-aktsioneriv-ta-steykholderiv>
- Chyzhevska, M. B., & Tovstun, V. V. (2025). The influence of domestic economic conditions and state policy on the development of Ukraine's metallurgical industry. *Economic Paradigm*, 1(12), 189–197. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-12-11707>
- Hlushchenko, A. (2026). *Capacity of Ukraine's metallurgical industry decreased by 81% during 2013–2025*. GMK Center. <https://gmk.center/ua/infographic/potuzhnosti-ukrainskoi-metalurgijnoi-promislovosti-skorotilisya-na-81-u-2013-2025-rokah/>
- Hlushchenko, A. (2026). *Challenges in energy, trade and investment create new opportunities for cooperation*. GMK Center. <https://gmk.center/ua/infographic/ukrainska-ta-ievropejska-metalurgijna-promislovist-rizni-vikliki-ta-spilni-problemi/>
- Hlushchenko, A. (2026). *From strength to vulnerability: Ukrainian metallurgy in 2025*. GMK Center.

- <https://gmk.center/ua/infographic/vid-opori-do-vrazlivosti-metalurgiya-ukraini-u-2025-r/>
Hlushchenko, A. (2026). *The contribution of the mining and metals sector to Ukraine's GDP reached 5.5% in 2025*. GMK Center. <https://gmk.center/ua/news/vnesok-gmk-do-vvp-ukraini-sklav-5-5-u-2025-r/>
- Kolisnichenko, V. (2026). *ArcelorMittal Kryvyi Rih reports deterioration in electricity, gas and railway tariff conditions*. GMK Center. <https://gmk.center/ua/news/arselormittal-krivij-rig-zayaviv-pro-pogirshennya-situacii-z-e-e-gazom-i-tarifami-uz/>
- Latysheva, O. V., Rovenska, V. V., & Smyrnova, I. I. (2025). Integration of sustainable development principles and ESG requirements into modernization projects of Ukraine's mining and metallurgical enterprises. *Scientific Journal of Metinvest Polytechnic. Technical Sciences Series*, 4, 201–210. <https://doi.org/10.32782/3041-2080/2025-4-27>
- Mazur, V. L., Nohovitsyn, O. V., Klymenko, S. I., & Sirenko, K. A. (2025). Priority directions for the post-war recovery of the mining and metallurgical complex of Ukraine. *Metal and Casting of Ukraine*, 33(2), 67–73. <https://doi.org/10.15407/steelcast2025.02.067>
- Tarasenko, A. (2026). *Mauro Longobardo: "The problem is competitiveness even after the war"*. GMK Center. <https://gmk.center/ua/interview/mauro-lonhobardo-problema-v-konkurentospromozhnosti-navit-pislia-vijny/>
- Yermolenko, H. (2026). *ArcelorMittal Kryvyi Rih lays the foundation for future transformation – CEO*. GMK Center. <https://gmk.center/ua/news/arselormittal-krivij-rig-zakladaie-osnovu-dlya-masshtabnih-peretvoren-ceo/>
- Yermolenko, H. (2025). *Domestic demand for ArcelorMittal Kryvyi Rih products after the war will amount to 60% of the pre-war level – CEO*. GMK Center. <https://gmk.center/ua/news/vnutrishnij-popit-na-produkciju-arselormittal-krivij-rig-pislya-vijni-sklade-60-vid-dovoiennogo-ceo/>